

KONTAKTY I ODDZIAŁYWANIA ZAGRANICZNE

Śladami Erazma z Rotterdamu w Polsce. W 500-lecie urodzin wielkiego humanisty	7
Humanista angielski propagatorem kultu Erazma na Uniwersytecie Krakowskim	10
Dalsze rozprzestrzenianie się erazmianizmu	18
Erazm w wykładach	20
Związki erazmianizmu krakowskiego ze Śląskiem	25
Polscy zwolennicy i przeciwnicy <i>Pochwały głupoty</i>	30
Polsko-szwajcarska współpraca kulturalna	42
<i>Łączy</i> Podobieństwa i różnice w rozwoju kultury naukowej	42
Zadzierzgnięcie stosunków	46
Pierwsze odkrycie Bazylei	49
Związki z ośrodkiem zuryskim	52
Drugie odkrycie Bazylei	55
W kręgu nauk historycznych i lekarskich — pośrednicy kulturalni	59
Tajemnicza wizyta polska w stolicy luteranizmu (1533 r.)	67
Humanista flamandzki w Polsce (Jan Stratiusz)	72
Jan Mączyński, językoznawca i leksykograf. Jego koneksje zagraniczne	98
W promieniach renesansu	98
Od Wittenbergi do Bazylei	104
Przystanek zuryski	109
Na ziemi włoskiej i drugi pobyt w Wittenberdze	124
W wielkoksiążęcej kancelarii litewskiej i w roli beneficjanta kościelnego	129
W walce o reformację i interesy kraju	133
Wydanie słownika	139
Schyłek działalności na Litwie	142
Powrót w strony rodzinne	146
Zakończenie	149

Studia i wędrówki włoskie Piotra Kochanowskiego na tle kulturalnych i różnowierczych tradycji tego rodu	166
Prolog. Pisarz bez biografii	166
Genealogia intelektualna rodu Kochanowskich i jego tradycje uniwersyteckie	167
Początki studiów i podróży zagranicznych Piotra Kochanowskiego	176
Pierwszy wyjazd włoski	179
Środowisko studenckie	182
Piotr Kochanowski w kręgu naukowych i literackich zagadnień Padwy końca w. XVI	195
Miedzy różnowierstwem a kontrreformacją	203
Bilans studiów padewskich — podróż po Włoszech — powrót do kraju	207
Druga wyprawa do Włoch	209
Na nowo do Italii po zdrowie	211
Ostatnie lata w słonecznej Italii	213
Dodatek. Wykaz ośrodków intelektualnych, w których Kochanowscy przebywali w XVI i XVII wieku	214

W TYGLU REFORMACYJNYM

U narodzin ruchu reformacyjnego w Małopolsce	219
Pionier reformacji polskiej i grono jego uczniów	243
W gronie uczniów Jakuba z Ilży	264
Marcin Kurek (Gallinius) muzyk i kaznodzieja nadworny Zygmunta Augusta	264
Jan Koźmińczyk, intelektualista i działacz reformacyjny	270
Wawrzyniec Niezgoda (Dyskordia) działacz praktyczny	275
Proces Konrada Krupki Przecławskiego o wiarę w r. 1551	284
Marcin Krowicki polemista i pamflecista polskiej reformacji	297
W otoczeniu Piotra Kmity	297
Na przełomie (1550—1551)	306
W obozie kalwińskim (1551—1562)	317
Po przejściu do arian (1563—1573)	354
Wobec potomności	361
Próba charakterystyki	366

POD UROKIEM NOWYCH PRĄDÓW

Ziemia przemyska i Przemyśl w rozwoju polskiej kultury renesansowej	373
Powstawanie i początki życia umysłowego	373
W promieniach renesansu	384

Saga kleparskiej rodziny Rożanków. Historia trochę kryminalna . . .	400
Renesans a zmiany strukturalne społeczeństwa	400
Jak ród kleparskich Rożanków wydobywał się na widownię dziejową?	402
Studia padewskie Stanisława Rożanki (Rosarius)	410
Na horyzoncie nowy Stanisław Rożanka, tym razem zwący się Rosatus	418
Jeszcze jeden Rożanka intelektualista — kandydat na poetę i historiografa	427
Wracamy do dalszych dziejów Stanisława Rożanki (Rosarius) chluby i podpory rodu	433
Zaraza 1571—1573 r. i jej żniwo w jednej generacji Rożanków	445
Epilog — <i>raptus puellae Annae Rosancae</i>	447
Zmarnowany talent. Szymon Marycjusz, humanista i pisarz pedagogiczny	453
Wstęp	453
I. Szymon Marycjusz z Pilzna — sylwetka humanisty	454
II. Dzieło <i>O szkołach czyli Akademiach, ksiąg dwoje</i> . Geneza dzieła	474
III. Dzieło Marycjusza w rozwoju polskiej literatury pedagogicznej	478
IV. Aspekt polityczny dzieła	480
V. Stosunek do istniejącej rzeczywistości szkolnej	484
VI. Program naprawy	491
VII. Doniosłość dzieła. Jego słabe oddziaływanie na współczesnych i potomnych	501
Konterfekt profesorski wśród nagich muz. (Rzecz nieco polemiczna)	504
Zapomniany profesor i bibliofil krakowski — Wojciech Leopolda	515
Stanisław Grzepski — człowiek i dzieło	530
Stanisława Grzepskiego miejsce w nauce polskiej	530
Pochodzenie, młodość i studia	536
Narodziny hellenisty. Związek z różnowierstwem	543
Lata tułactwa	551
Trudna decyzja	556
Na nowo w stronach rodzinnych	562
Trzeci powrót na uniwersytet	568
Grzepski — nauczyciel i wychowawca	576
Ostatni rok życia	582

NA DROGACH BAROKU

W poszukiwaniu kamienia filozoficznego, czyli traktat o Michale Sędziwoju	591
---	-----

Wstęp	591
Profil kulturalny epoki	592
Alchemia naczelną nauką doby baroku	594
Sędziwojowe początki	602
Dwie peregrynacje zagraniczne po wiedzę	612
Włoskie doświadczenia	617
Emigrant polityczny?	620
Powrót do ojczyzny i nowy poniewolny wyjazd	622
Zakończenie	626
Podskarbi wielki koronny Jan Kazimierz Krasiński, niedoszły święty kontrereformacji polskiej	628
Wprowadzenie	628
Powstanie mitu	634
...I rzeczywistość	639
Jak sobie przyszły minister poczynął z kredytorami, czyli sztuka wywodzenia ich w pole	644
Z dziejów jednej książki	652

Z ZAGADEK AUTORSKICH

Wokół autorstwa <i>Proteusa</i> (1564)	679
Kto napisał poemat <i>Apologeticus</i> z r. 1582	700
<i>Dyskurs o pomnożeniu miast</i> i jego przypuszczalny autor	713
Przebieg i istota kontrowersji	713
W poszukiwaniu właściwego autora	723
Zamknięcie	740
O nową koncepcję odrodzenia	742
Nota bibliograficzna	754
Indeks osób	759
Indeks nazw geograficznych	765